



# Coimisiún na Scrúduithe Stáit

---

*Scrúdú na  
hArdteistiméireachta, 2013*

## *Gaeilge Ardleibhéal*

---

**Páipéar II**

200 MARC

---

**Dé Máirt  
11 Meitheamh  
Maidin, 9.30 go dtí 12.35**

---

*Treoracha d'iarrthóirí ar leathanach 3*

# **Léigh na treoracha ar leathanach 3**

# Treoracha d'iarrthóirí

Ní mór do na hiarrthóirí cúram a dhéanamh de chruinneas na teanga.  
Caillfear marcanna má bhítear faillitheach ann.

## FREAGAIR GACH CEIST (1, 2, 3 AGUS 4).

**Ceist 1:**            **LÉAMHTHUISCINT: A agus B**  
Tá Ceist 1 - 5 ar cómharc.  
Glacfar le freagraí i d'fhocail féin nó i bhfocail  
an tsleachta, de réir mar a éilíonn an cheist.  
Ní mór Ceist 6(b) a fhreagairt i d'fhocail féin, áfach.

**Ceist 2:**            **PRÓS:**  
Ainmnithe (A) nó Roghnach (B)

**Ceist 3:**            **FILÍOCHT:**  
Ainmnithe (A) nó Roghnach (B)

**Ceist 4:**            **LITRÍOCHT BHREISE**

**A – 50 marc**

**Léigh an sliocht seo a leanas agus freagair na ceistanna a ghabhann leis.**

**Steve Jobs: Fiontraí agus Fealsamh**

1. Ré an ríomhaire agus aois na síorchumarsáide atá ann faoi láthair. Ní féidir le déagóir maireachtáil go sona gan fón ina lámha, ná lá amháin fiú a chaitheamh ar a shuaimhneas gan Facebook a sheiceáil nó gan Twitter a úsáid. Daoine a rugadh agus a tógadh nuair a bhí an teicneolaíocht níos simplí agus an chumarsáid níos teoranta, baineann siad siúd leas as an dul chun cinn seo freisin: tá múinteoirí ag úsáid YouTube leis an rang a spreagadh; tuismitheoirí agus seantuismitheoirí ar Skype ag caint lena ngaolta i Nua-Eabhrac nó in Sydney; máithreacha ag siopadóireacht ar líne. Tá gach aoisghrúpa ag dul i muinín na n-athruithe teicneolaíochta seo anois. As obair agus as fis eolaithe éagsúla in Silicon Valley, California, a d'fhás an dul chun cinn sa chumarsáid le tríocha bliain anuas. Ceanródaí amháin a ghlac páirt lárnach sa ghluaiseacht nua fionnachtana seo ná Steve Jobs.

2. Ba é Steve Jobs, in éineacht lena chara Steve Wozniak, a bhunaigh an chomhlacht ríomhaireachta Apple. Bhunaigh sé an chomhlacht ríomhaireachta NeXT freisin, comhlacht a rinne ríomhairí agus bogearraí don ardoideachas agus don mhargaíocht idirnáisiúnta. Chomh maith leis sin, cheannaigh sé Pixar, comhlacht beag grafaicí i saol na scannánaíochta, agus nuair a chuaigh Pixar i gcomhpháirt le Disney, d'athraigh siad na scannáin agus na físeáin bheoite ó bhun. Chuir Jobs agus a chomhoibrithe earraí ar fáil a bhí níos soláimhsithe agus níos cumhachtaí ná aon rud a bhí ar fáil riamh roimhe sin. Tá páirt lárnach ag na hearraí seo inár saol laethúil. Ní haon iontas é, mar sin, gur tugadh Athair na Réabhlóide Digití ar Jobs nuair a bhásaigh sé in 2011. An lá a bhfuair sé bás mhol an tUachtarán Obama go hard é. Dúirt sé gur léirigh Jobs an fhís Mheiriceánach go foirfe ina shaol agus ina iompar.

3. Rugadh Jobs in San Francisco i 1955. Ní raibh a thuismitheoirí pósta agus chinn siad gan an leanbh a choinneáil. Réitigh Jobs go maith lena thuismitheoirí uchtála ach ní raibh oideachas orthu ná mórán airgid acu. Chaitheadh sé tréimhí fada lena athair uchtála sa gharáiste ag obair ar earraí leictreonacha, raidiúnna, teilifíseáin agus innill ghluaisteán, mar shampla. Leaid óg fiosrach a bhí ann agus bhíodh sé i gcónaí ag fiafraí: cad é seo agus conas a oibríonn sé. Ní raibh sé sona ar scoil. Níor thaitin an fhoghlaim fhoirmiúil ná an teagasc traidisiúnta leis. Ba mhó an luí a bhí aige leis an obair mheicniúil. Nuair a chuaigh sé ar an ollscoil i gColáiste Reed, Portland, mar shampla, níor fhan sé ann ach ocht mí dhéag. Níor thaitin an cúrsa leis. In ainneoin na ndeacrachtaí a bhí aige leis an oideachas foirmiúil, mhéadaigh ar a spéis sa teicneolaíocht. I 1976 a bhunaigh sé féin agus Steve Wozniak Apple, agus faoin mbliain 1986, bhí ceithre mhíle oibrí fostaithe sa chomhlacht.

4. Is mar gheall ar an stíl bhainistíochta a bhí aige a d'éirigh chomh maith sin leis na comhlachtaí a bhunaigh Steve Jobs. D'fhéach sé chuige i gcónaí gur fostaíodh na daoine ba stuama agus ab inniúla. Chinntigh sé go mbeadh na hoibrithe ab fhearr sa chomhlacht scaipthe thart ar na rannóga éagsúla. D'eagraíodh sé ócáid bhliantúil do na hoibrithe seo. Chuireadh sé straitéis na bliana os a gcomhair agus lorgaíodh sé aiseolas uathu. Bhí nós aige cruinniú a thionól leo gach maidin Luain. Fóram a bhí sa chruinniú seo chun iniúchadh a dhéanamh ar ghnó an chomhlachta agus le cinntí a dhéanamh. Thuig na hoibrithe seo go raibh stádas ar leith acu i súile Jobs agus an chomhlachta. Fear mór gnímh ba ea Jobs a bhí i gcónaí ar thóir na nuálaíochta, ach cainteoir cumasach agus fear maith cumarsáide ba ea é chomh maith. Ba bhreá le Jobs óráidí a thabhairt chun poiblíocht a fháil do na fiontair éagsúla a bhí idir lámha aige.

5. In óráid chluiteach a thug sé in Ollscoil Stanford in 2005, labhair sé faoin oideachas a fuair sé, agus faoi na deacrachtaí agus na deiseanna a bhí aige ina shaol. Thagair sé don tréimhse a chaith sé ar an ollscoil. Ní raibh tuairim faoin spéir aige ag an am cad ba mhaith leis a dhéanamh. Níor bhain sé sult as an gcúrsa a roghnaigh sé agus bhuaileadh sé isteach in go leor cúrsaí eile sa tóir ar ábhar a spreagadh é. Chomhairligh sé do mhic léinn Stanford an rud a gcuireann siad spéis ann a aimsiú agus an rud a ghealann an croí a lorg. D'éirigh go han-mhaith le Jobs ina shaol oibre. Bhunaigh sé comhlachtaí agus rinne sé airgead mór. Ach ní raibh saol réidh aige ó thús deireadh. Ní raibh saibhreas mór ag an teaghlach a thóg é, agus roinnt blianta tar éis dó Apple a bhunú briseadh as a phost sa chomhlacht sin é. Fuair sé a phost ar ais níos déanaí agus d'éirigh thar cionn leis. Mhol sé do

na mic léinn féachaint ar dhúshláin agus ar dheacrachtaí an tsaoil mar dheiseanna chun feabhais agus mar ócáidí le hiarracht níos fearr a dhéanamh. Fiontraí agus fealsamh ba ea Jobs agus is léir go bhfuil go leor le foghlaim againn óna shaol agus óna shaothar.

*Bunaithe ar fhoinní éagsúla*



### Ceisteanna

1. (a) Luaigh **dhá** phointe eolais a thugann le fios go bhfuil déagóirí an lae inniu gafa go mór leis an nuatheicneolaíocht. (Alt 1)
  - (b) (i) Cén úsáid a bhaineann tuismitheoirí agus seantuismitheoirí as Skype? (Alt 1)
  - (ii) Cad as ar fhás an dul chun cinn sa chumarsáid le tríocha bliain anuas? (Alt 1)

(7 marc)
2. (a) Cár baineadh úsáid as bogearraí an chomhlachta ríomhaireachta NeXT? (Alt 2)
  - (b) (i) Luaigh fáth **amháin** ar tugadh Athair na Réabhlóide Digití ar Jobs. (Alt 2)
  - (ii) Cén moladh a thug an tUachtarán Obama do Jobs ar lá a bháis? (Alt 2)

(7 marc)
3. (a) Luaigh **dhá** phointe eolais faoina thuismitheoirí uchtála. (Alt 3)
  - (b) (i) Cad a dhéanadh an leaid óg agus a athair uchtála sa gharáiste? (Alt 3)
  - (ii) Luaigh cúis **amháin** nach raibh Jobs sona ar scoil. (Alt 3)

(7 marc)
4. (a) Luaigh pointe **amháin** eolais faoi stíl bhainistíochta Jobs. (Alt 4)
  - (b) (i) Cén fáth ar thionóil sé cruinniú gach maidin Luain? (Alt 4)
  - (ii) Cén fáth ar thug Jobs óráidí? (Alt 4)

(7 marc)
5. (a) Cad iad na hábhair chainte a bhí ag Jobs in Ollscoil Stanford? (Alt 5)
  - (b) (i) Cén chomhairle a chuir sé ar na mic léinn in Ollscoil Stanford? (Alt 5)
  - (ii) Cén dearcadh a bhí aige ar dhúshláin agus ar dheacrachtaí an tsaoil? (Alt 5)

(7 marc)
6. (a) Aimsigh briathar saor san aimsir chaite in Alt 2 **agus** ainmfhocal sa ghinideach iolra in Alt 3.
  - (b) Bunaithe ar an eolas sa sliocht thuas, an dtaitníonn Steve Jobs leat mar dhuine? Tabhair **dhá** fháth le do fhreagra. (Bíodh an freagra **i d'fhocail féin**. Is leor **60** focal.)

(15 mharc)

**Léigh an sliocht seo a leanas agus freagair na ceisteanna a ghabhann leis.**

### **Raidió na Gaeltachta: 40 Bliain ar an Aer**

1. Bhí bliain an-speisialta ag RTÉ Raidió na Gaeltachta anuraidh, 2012. Bhí an stáisiún raidió sin ag ceiliúradh dhá scór bliain ar an aer ó bunaíodh é sa bhliain 1972. Ba é an chéad stáisiún Gaeilge é a bhí ag craoladh go laethúil. Thug sé deis do mhuintir na Gaeltachta agus do lucht labhartha na Gaeilge iad féin a chur in iúl ina dteanga féin sna meáin chumarsáide. I mí Aibreáin 2012 cuireadh tús leis na himeachtaí ceiliúrtha. Craoladh clár fionspéisiúil ar an dara lá d'Aibreán 2012. Bhí cúigear as an seachtar craoltóirí a thosaigh ar an stáisiún daichead bliain roimhe sin sa stiúideo arís, le labhairt faoi na laethanta tosaigh. Thagair siad do na dúshláin agus do na deacrachtaí a bhí rompu na laethanta sin agus labhair siad freisin faoin bpríbhleáid a bhí acu muintir na nGaeltachtaí éagsúla a nascadh le chéile ar an aer.

2. Tháinig Raidió na Gaeltachta ar an aer de bharr éileamh ó Ghluaiseacht Chearta Sibhialta na Gaeltachta. Bhailigh dream beag gníomhairí as an nGaeltacht le chéile ag deireadh na seascaidí agus é mar aidhm acu saol mhuintir na Gaeltachta a fheabhsú. I gConamara a thosaigh an feachtas. Bhí ceantar Chonamara beo bocht ag an am, gan infreastruchtúr ceart ná deiseanna fostaíochta, agus bhí an ceantar á bhánú ag an imirce. Níorbh fhada go raibh daoine ag teacht le chéile sna Gaeltachtaí go léir ag iarraidh cúrsaí a fheabhsú. Lorg Gluaiseacht Chearta Sibhialta na Gaeltachta údarás áitiúil forbartha agus pleanála, plean cuimsitheach oideachais agus raidió áitiúil Gaeilge do phobal na Gaeltachta. Méadaíodh ar an mbrú nuair a cuireadh raidió bradach, Saor-Raidió Chonamara, ar an aer aimsir na Cásca 1970. Sé mhí níos déanaí, d'fhógair an rialtas i mBaile Átha Cliath go mbunófaí raidió áitiúil Gaeilge, a dhéanfadh freastal ar na pobail Ghaeltachta agus ar Ghaeilgeoirí ar fud na tíre.

3. Bíonn gach tús lag a deirtear agus níorbh aon eisceacht é an raidió seo. Ní raibh na stiúideonna i nDoirí Beaga ná i mBaile na nGall tógtha nuair a bhí an tseirbhís ag tosú ná ní raibh an cheanncheathrú i gCasla feistithe amach mar ba chóir. B'éigean an chéad chraoladh ar Dhomhnach Cásca 1972 a dhéanamh as stiúideo RTÉ i gcathair na Gaillimhe. Ní chraoltaí ach cúpla uair an chloig gach tráthnóna i dtús ama agus bhí an tseirbhís teoranta do na ceantair Ghaeltachta amháin. Is mór idir sin agus an raidió sa lá atá inniu ann. Seoladh beoshruth Raidió na Gaeltachta ar an idirlíon i mBealtaine 2000 agus tá fáil anois ar na cláir áit ar bith ar domhan. Ó bhí an chéad lá de Dheireadh Fómhair 2001 ann, tá an stáisiún ag craoladh gan stad ó cheann ceann an lae.

4. Cé gurb é saol na Gaeltachta príomh-chúram Raidió na Gaeltachta, níl an tseirbhís ná an fhoireann teoranta don saol áitiúil ná don scéal áitiúil. Cuireann siad seirbhís nuachta den scoth ar fáil agus bíonn tuairiscí acu ar imeachtaí náisiúnta agus idirnáisiúnta. Ta éisteoirí ag an stáisiún i ngach cearn den oileán seo agus i ngach cúinne den domhan. Thug an tUachtarán, Micheál D. Ó hUiginn, cuairt ar cheannáras an stáisiúin i gCasla i mí na Bealtaine 2012. Ina óráid, mhol an tUachtarán ról an stáisiúin sa chraoltóireacht seirbhíse poiblí agus an raon leathan clár atá acu. Maidir leis an teanga, leis an gceol agus leis an traidisiún Gaelach ina iomláine, a dúirt an tUachtarán, tá an raidió chun tosaigh san iarracht le hiarsmaí ón sean-am a chaomhnú agus le deiseanna a thabhairt don dream nua.

5. Chuir an rialtas Raidió na Gaeltachta ar bun de bharr an bhrú a chuir daoine ó na Gaeltachtaí éagsúla ar na polaiteoirí. Tá an rialtas faoi bhrú arís na laethanta seo. Tá airgead an stáit gann agus tá sé dian ar an rialtas an t-airgead a fháil le seirbhís chuimsitheach phoiblí a choimeád sa siúl i ngach réimse den saol. Tá ar RTÉ a gcuid seirbhísí uile a ghearradh siar cheal airgid. Ní dhearnadh aon mhóráthru ar Raidió na Gaeltachta go dtí seo ach ní féidir a bheith ag súil leis go n-éalóidh an stáisiún ó na ciorruithe mura dtagann feabhas ar an ngeilleagar go luath. Stáisiún Gaeilge is ea Raidió na Gaeltachta ó bunaíodh é. Ní bhíodh aon Bhéarla le cloisteáil air. Bíonn Béarla le cloisteáil anois tar éis a naoi a chlog tráthnóna ó ceadáidh liricí Béarla ar na cláir a chraoltar faoin teideal Anocht fm. An bhfuil baol ann go mbeidh ar an stáisiún níos mó Béarla a chraoladh amach anseo le fanacht ar an aer?

Faoi láthair, ní bhíonn comhlachtaí tráchtála ag fógairt a gcuid earraí ar Raidió na Gaeltachta. Má ghearrtar siar ar an airgead poiblí atá ar fáil don stáisiún, áfach, an mbeidh aon rogha acu ach tacaíocht airgid a lorg ón bhfógraíocht? Ceisteanna móra iad sin a bhaineann go dlúth le stádas an stáisiúin agus é ag druidim leis an leathchhead.

*Bunaithe ar fhoinsí éagsúla*



### Ceisteanna

1. (a) Cén fáth a raibh an bhliain 2012 an-speisialta do Raidió na Gaeltachta? (Alt 1)
  - (b) (i) Cén deis a thug an raidió áitiúil seo do mhuintir na Gaeltachta? (Alt 1)
  - (ii) Luaigh ábhar **amháin** cainte a bhí ag an gcúigear craoltóirí ar an gclár speisialta. (Alt 1) (7 marc)
2. (a) Tabhair pointe **amháin** eolais faoi cheantar Chonamara sular bunaíodh Raidió na Gaeltachta. (Alt 2)
  - (b) (i) Luaigh rud **amháin** a bhí á lorg ag Gluaiseacht Chearta Sibhialta na Gaeltachta. (Alt 2)
  - (ii) Cén **dá** dhream a raibh an raidió áitiúil Gaeilge le freastal orthu? (Alt 2) (7 marc)
3. (a) Luaigh deacracht **amháin** a bhí ag an tseirbhís agus í ag tosú. (Alt 3)
  - (b) (i) Luaigh pointe **amháin** eolais faoi bheoshruth Raidió na Gaeltachta. (Alt 3)
  - (ii) Cén t-athrú a tháinig ar uaireanta craolta Raidió na Gaeltachta ar an gcéad lá de Dheireadh Fómhair 2001? (Alt 3) (7 marc)
4. (a) Luaigh **dhá** phointe eolais faoin tseirbhís nuachta a chuireann Raidió na Gaeltachta ar fáil. (Alt 4)
  - (b) (i) Cá bhfuil éisteoirí Raidió na Gaeltachta le fáil anois? (Alt 4)
  - (ii) Luaigh gné **amháin** d'obair an stáisiúin a mhol an tUachtarán. (Alt 4) (7 marc)
5. (a) Cén fáth a mbeidh sé dian airgead a fháil leis an stáisiún a choimeád sa siúl? (Alt 5)
  - (b) (i) Tabhair píosa **amháin** eolais faoi úsáid an Bhéarla anois ar Raidió na Gaeltachta. (Alt 5)
  - (ii) Cá lorgófar airgead don stáisiún má ghearrtar siar ar an airgead poiblí? (Alt 5) (7 marc)
6. (a) Aimsigh uimhir phearsanta in Alt 1 **agus** ainmfhocal firinscneach sa ghinideach uatha in Alt 3.
  - (b) Cén cineál (*genre*) scríbhneoireachta lena mbaineann an sliocht seo? Luaigh **dhá** thréith a bhaineann leis an gcineál seo scríbhneoireachta. Aimsigh sampla **amháin** de gach ceann den **dá** thréith sin sa sliocht. (Bíodh an freagra **i d'fhocail féin**. Is leor **60** focal.) (15 mharc)

– PRÓS AINMNITHE nó PRÓS ROGHNACH – (30 marc)

Freagair Ceist 2A (Prós Ainmnithe) *nó* Ceist 2B (Prós Roghnach) thíos.

**2A. Prós Ainmnithe**

Maidir leis an scéal béaloidis *Oisín i dTír na nÓg*, déan plé **gairid** ar do rogha **dhá** cheann de na ceannteidil seo a leanas:

- (i) An pháirt a ghlacann Niamh Chinn Óir sa scéal.
- (ii) Cruachás Oisín ón uair a d'fhág sé Tír na nÓg.
- (iii) An tréith bhéaloidis is mó a thaitníonn leat sa scéal. (Tabhair **dhá** fháth le do fhreagra.)

(30 marc)

**2B. Prós Roghnach**

**Níl cead aon ábhar a bhaineann le Prós Ainmnithe a úsáid i bhfreagra ar an bPrós Roghnach.**

Maidir le **scéal béaloidis roghnach** a ndearna tú staidéar air le linn do chúrsa, déan plé **gairid** ar do rogha **dhá** cheann de na ceannteidil seo a leanas:

- (i) Saol an phríomhcharachtair (na príomhphearsan) sa scéal.
- (ii) Críoch an scéil.
- (iii) An tréith bhéaloidis is mó a thaitníonn leat sa scéal. (Tabhair **dhá** fháth le do fhreagra.)

*Ní mór teideal an scéil bhéaloidis sin a scríobh síos go cruinn.*

(30 marc)



**– FILÍOCHT AINMNITHE nó FILÍOCHT ROGHNACH – (30 marc)**

Freagair Ceist 3A (Filíocht Ainmnithe) *nó* Ceist 3B (Filíocht Roghnach) thíos.

**3A. Filíocht Ainmnithe**

- (i) “Tugann an file cur síos éifeachtach greannmhar dúinn ar an bhfear sa dán *Mo ghrá-sa (idir lúibíní)* (thíos).” É sin a phlé. (15 mharc)
- (ii) Cén éifeacht a bhaineann le húsáid lúibíní sa dán seo? (Is leor pointe **amháin** eolais.) (6 mharc)
- (iii) Cé a chum an dán seo? Scríobh nóta gairid ar shaol agus ar shaothar an fhile. (9 marc)

**Mo ghrá-sa (idir lúibíní)**

Níl mo ghrá-sa  
mar bhláth na n-airní  
a bhíonn i ngairdín  
(nó ar chrann ar bith)

is más slim é síoda  
tá ribí a ghruaige  
(mar bhean dhubh Shakespeare)  
ina WIRE deilgní.

is má tá aon ghaol aige  
le nóiníní  
is as a chluasa a fhásfaidh siad  
(nuair a bheidh sé ocht dtroigh síos)

Ach is cuma san.  
Tugann sé dom  
úlla  
(is nuair a bhíonn sé i ndea-ghiúmar  
caora fíniúna).

ní haon ghlaise cheolmhar  
iad a shúile  
(táid róchóngarach dá chéile  
ar an gcéad dul síos)

**3B. Filíocht Roghnach**

**Níl cead aon ábhar a bhaineann le Filíocht Ainmnithe a úsáid i bhfreagra ar an bhFilíocht Roghnach.**

- (i) Maidir le **dán nua-aimseartha roghnach** a ndearna tú staidéar air le linn do chúrsa, cad é príomhthéama an dáin? Déan cur síos ar an gcaoi a gcuirtear an príomhthéama in iúl dúinn. (15 mharc)
- (ii) Cad é an mothú is láidre sa dán, dar leat? Luaigh fáth **amháin** le do fhreagra. (6 mharc)
- (iii) Cé a chum an dán seo? Scríobh nóta gairid ar shaol agus ar shaothar an fhile. (9 marc)

– LITRÍOCHT BHREISE – (40 marc)

Freagair do rogha ceann **amháin** as Ceist 4 (A, B, C, D, E nó F) thíos.

**4A. An Triail**

Déan plé ar an bpáirt a ghlacann Pádraig Mac Cárthaigh sa dráma *An Triail* agus ar an tionchar atá aige ar shaol Mháire Ní Chathasaigh. (40 marc)

**4B. A Thig Ná Tit Orm**

“Faighimid léiriú suimiúil ar chúrsaí scoile agus ar chaitheamh aimsire sa Ghaeltacht nuair a bhí an t-údar ag fás aníos ann.”  
Déan plé ar an ráiteas sin. (40 marc)

**4C. Tóraíocht Dhiarmada agus Ghráinne**

“Tá sárléiriú le fáil sa *Tóraíocht* ar thréithe agus ar iompar Fhinn Mhic Cumhail.”  
Déan plé ar an ráiteas sin. (40 marc)

**4D. Gafa**

“Tugtar léargas éifeachtach dúinn ar fhulaingt na máthar, Eithne, sa sliocht as an úrscéal *Gafa*.”  
Déan plé ar an ráiteas sin. (40 marc)

**4E. Canary Wharf**

“Tá léiriú éifeachtach ar iompar agus ar mheon Ultain sa scéal *Saineolaí Teicneolaí*.”  
Déan plé ar an ráiteas sin. (40 marc)

**4F. Dánta Breise – Éiceolaí**

Freagair (i), (ii) agus (iii) thíos.

(i) Cad é príomhthéama an dáin *Éiceolaí* (thall), dar leat? Déan plé gairid ar an gcaoi a ndéantar léiriú ar an bpríomhthéama sin ó thús deireadh an dáin. (Pléigh **dhá** theicníc fhileata, ar a laghad, i do fhreagra.) (20 marc)

(ii) A bhfuil i gceist leis na línte seo a mhíniú:  
Cuirim feochadáin chuici ar an ngaoth.  
Téann mo sheilidí de sciúird oíche ag ithe a cuid leitíse.  
Síneann na driseacha agamsa a gcosa faoin bhfál.  
Is ar an bhféar aici siúd a dhéanann mo chaorthainnse  
cuileanna glasa a thál. (10 marc)

(iii) An teideal oiriúnach ar an dán é “Éiceolaí”, dar leat? Tabhair **dhá** fháth le do fhreagra. (10 marc)

## Éiceolaí

Tá bean béal dorais a choinníonn caoi ar a teach,  
a fear, a mac,  
is a shíleann gairdín a choinneáil mar iad, go baileach.  
Beireann sí deimheas ag an uile rud a fhásann.  
Ní maith léi fiántas.  
Ní fhoighníonn le galar ná smál ná féileacán bán  
ná piast ag piastáil  
is ní maith léi an bláth a ligfeadh a phiotail ar lár.

Cuirim feochadáin chuici ar an ngaoth.  
Téann mo sheilidí de sciurd oíche ag ithe a cuid leitíse.  
Síneann na driseacha agamsa a gcosa faoin bhfál.  
Is ar an bhféar aici siúd a dhéanann mo chaorthainnse  
cuileanna glasa a thál.

Tá bean béal dorais a choinneodh a gairdín faoi smacht  
ach ní fada go mbainfimid deireadh dúile dá misneach.

# Leathanach Bán